

KAZAKSTANIN

MARKKINOIDEN

MAHDOLLISUUDET

ITÄSUOMALAISILLE

PK-YRITYKSILLE

Kartoituksen tavoite

Tämän kartoituksen tavoitteena on valottaa Kazakstanin markkinoiden mahdollisuuksia itäsuomalaisten yritysten näkökulmasta. Kartoitus on laadittu Uusia avauksia pk-yrityksille venäjänkielisiltä markkinoilta – hankkeessa, jota Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy ja Pohjois-Karjalan kauppakamari toteuttivat yhdessä. Kartoituksen laatimisessa on hyödynnetty TeamFinland –verkoston julkaisemia materiaaleja. Kazakstanin markkinoiden yleiskuvauksen lisäksi kartoituksessa kerrotaan maan metsä- ja metallisektorin sekä hyvinvointi-, terveys- ja hoivapalvelujen (ml. teknologia) näkymistä, koska Itä-Suomessa on osaamista juuri näillä aloilla. Lisäksi Itä-Suomessa on paljon kokemusta yhteistyöstä venäläisten kanssa, jota voidaan hyödyntää Kazakstanin markkinoille mentäessä.

Kazakstan ja Suomi

Kazakstanin talouskasvu ja vahvistunut asema Keski-Aasian alueellisena johtajana ovat lisänneet suomalaisyritysten kiinnostusta Kazakstanin markkinoita kohtaan. Kazakstanissa cleantech on priorisoitu läpileikkaavana kaikille toimialoille. Suomi on energiaosaamisen, energiatehokkuuden ja puhtaiden ratkaisujen (cleantech) johtavia maita maailmassa. Kazakstanissa on kysyntää etenkin koulutus-, kaivos-, kuljetus- ja rakennusaloilla. Maan tavoite tuotannon monipuolistamisesta tarjoaa suomalaiselle innovaatioteollisuudelle hyviä vientinäkymiä. Kazakstan on myös muodostumassa tärkeäksi logistiikan keskuksesi Kiinan ja Euroopan välillä. Maan energiasektori on houkutteleva markkina-alue osaamisellemme. Suomalaisten yritysten pääsyä Kazakstanin markkinoilla auttaa Suomen erittäin hyvä maine Kazakstanissa. Presidentti Nursultan Nazarbajev onkin nimennyt Suomen yhdeksi mallimaaksi mm. koulutuksen ja teknologian saralla. Kazakstan haluaa kehittää taloussuhteita Suomeen vihreän teknologian pohjalta.

Yhteistyö Suomen valtion kanssa alkoi heti 1990 luvun alussa, jolloin Kazakstan itsenäistyi. Suomesta on tehty Kazakstaniin useita korkean tason vierailuja. Tasavallan presidentti Sauli Niinistö teki valtiovierailun Kazakstaniin 2013 ja työvierailun kesäkuussa 2015. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka teki Astanaan Team Finland -matkan syksyllä 2015. Ministerin mukana oli edustajia yli 40 yrityksestä sekä parinkymmenen hengen virallinen delegaatio. Matka oli koulutusvienti ja cleantech -painotteinen, mutta myös muilta avainaloilta, kuten kuljetus - ja logistiikkasektorilta oli mukana edustajia. Joensuusta mukana olivat yritysneuvoja Pekka Salo Pohjois-Karjalan kauppakamarista ja projektipäällikkö Arja Nevalainen Joensuun Seudun Kehittämisyhtiö JOSEK Oy:stä.

Kazakstaniin on rekisteröitynyt tullin tietojen mukaan yli seitsemänkymmentä suomalaista yritystä mm. ABB, Tikkurila, Honka, Junttan Oy, Leipurin, Metso, Sampo-Rosenlew, Onninen, Outotec, Wärtsilä. BusinessOulu ja sen edustamat yritykset ovat olleet erittäin aktiivisia. Finnish Business Hub perustettiin toukokuussa 2014. Koulutusosaamista ovat vieneet mm. JAMK, HAMK, Itä-Suomen yliopisto ja Patrian lentäjäkoulutuspalvelut.

Kazakstan kuuluu Euraasian talousliittoon yhdessä Venäjän, Valko-Venäjän, Armenian ja Kirgisian kanssa. Muutamat suomalaiset yritykset ovatkin aloittaneet tuotannon paikallisesti Kazakstanissa, jolloin tulliliiton sisällä on mahdollista viedä tuotteita mm. Venäjälle ilman pakotteiden tai vastapakotteiden vaikutusta. Esimerkiksi Sampo-Rosenlew on aloittanut puimurituotannon Kazakstanissa. Samoin Tikkurila on perustanut sinne maalitehtaan. Tulliliiton määräykset ja ohjeet suosivat paikallista tuotantoa, mm. komponenteissa tietty lokalisaatioaste on ehdoton edellytys samoin kuin paikallisten toimittajien käyttäminen osatoimittajina.

Liiketoimintaympäristönä Kazakstan on Keski-Aasian maista avoimempi ja enemmän länteen suuntautunut kuin muut alueen maat. Venäjän kaupallinen merkitys on perinteisesti ollut Kazakstanille suuri. Maa haluaa avata rajojaan kuitenkin myös muualle eli Euroopan ja Kiinan suuntaan. Silkkitie – hanke ja yhteistyö Kiinan kanssa ovat tulleet yhä tärkeämmäksi prioriteetiksi Kazakstanissa. Uuden Silkkitie -projektin tarkoitus on lyhentää matka-aikaa Kiinasta Eurooppaan yhteen kolmasosaan merireittiin verrattuna. Kazakstanissa nähdään Kiina -yhteistyön luovan uusia mahdollisuuksia toimimiseen rahtiliikenteen kauttakulkumaana ja logistiikkakeskuksena.

Suomestakin on jo koejunia kulkenut Niiralan kautta Kiinaan Venäjän ja Kazakstanin rautateitä pitkin. Karjalan tasavalta ja Karjalan tulli ovat aktiivisia rautateitse tapahtuvan kahdensuuntaisen tavaraliikenteen kehittämisessä Skandinaviasta Venäjän ja Kazakstanin kautta Kiinaan. Suomen puolelta JOSEK Oy ja Pohjois-Karjalan kauppakamari ovat yhteistyössä Suomen tullin, VR:n ja yritysten kanssa kehittämässä näitä yhteyksiä.

Kazakstan on vahvasti presidenttijohtoinen tasavalta. Nursultan Nazarbajev on toiminut presidenttinä maan itsenäistymisestä 1.12.1991 lähtien. Presidentillä on laajat valtaoikeudet. Suhteiden tärkeys kuten myös korruptio ovat Kazakstanissa merkittävässä asemassa ja yritysten tulee tietää keiden kanssa ovat tekemisissä. Yrittäjän on tehtävä kunnollinen taustaselvitys partnerista. Paikallisten asiantuntijoiden käyttöä varsinkin liiketoiminnan alkuvaiheessa ei voi liikaa korostaa.

Suomi avasi suurlähetystön Astanaan syksyllä 2009. Yritysten kannattaa olla yhteydessä suurlähetystöön jo markkinoille menon suunnitteluvaiheessa. Yhtenä Team Finland -toimijana suurlähetystö auttaa suomalaisyrityksiä ja tuottaa ajankohtaista tietoa Kazakstanista. Suurlähetystö edistää myös verkostoitumista Kazakstanin hallinnon ja yritysten kanssa sekä paikallisten suomalaistoimijoiden kesken.

Suomen Kazakstanin Suurlähetystö, Astana:

- Suurlähettiläs Ilkka Räisänen, sähköposti: ilkka.raisanen@formin.fi
- TF-koordinaattori [Katja Karppinen katja.karppinen@formin.fi](mailto:katja.karppinen@formin.fi)
- Kauppa- ja talouskoordinaattori Aigul Kozhabergenova, sähköposti: aigul.kozhabergenova@formin.fi

Kazakstan avasi suurlähetystön Helsinkiin kesällä 2012:

- Suurlähettiläs Galymzhan Koishybajev, sähköposti: helsinki@kazembassy.fi, www-sivut: <http://www.kazembassy.fi/en/>

Lisäksi yrityksiä auttavat Kazakstanissa:

Finpro Kazakhstan, Finland Trade Center

- Trade Commissioner Zhaniya Adilbek, sähköposti: zhaniya.adilbek@finpro.fi

Kazakstanin kauppa- ja teollisuuskamari, Atameken

- sähköposti: info@palata.kz, www-sivut: <http://palata.kz/en/>

Suomessa yrityksiä auttaa erityisesti Finpro:

- Senior Advisor Aleksej Leppänen, sähköposti: aleksej.leppanen@finpro.fi

Kazakstanissa pärjää hyvin venäjän kielellä. Yrityksissä etenkin nuorempi keskijohto puhuu englantia. Esitteet ja muu materiaali on kuitenkin hyvä olla venäjäksi. Samoin kuin Venäjällä myös Kazakstanissa partnereiden tapaaminen ja henkilökohtaisten suhteiden luominen ovat avainasemassa.

Kazakstanissa päätöksenteko on erittäin hierarkkista ja päätökset tehdään usein viime tipassa. Myös tapaamisista päätetään viime tipassa. Koska sopimusten tekeminen on joskus nopeaa ja yllättävääkin, yritysten on oltava valmis toimittamaan tavaraa, vaikka esimerkiksi suunnitellut tilausmäärät yllättäen kasvaisivatkin.

Kazakstaniin pääsee lentäen Helsingistä mm. Moskovan, Pietarin, Istanbulin, Minskin, Kiovan tai Wienin kautta. Allegrolla voi matkustaa ensin Pietariin ja ottaa sieltä suoran lennon Astanaan. Mahdollisuus avata suorat lennot Suomesta Kazakstaniin helpottaisi yritysten ja viranomaisten toimimista näillä markkinoilla. Heinäkuusta 2015 lähtien suomalaiset eivät ole tarvinneet viisumia Kazakstaniin alle 15 vrk:n matkoille. Päätös on voimassa vuoden 2017 loppuun.

Maa- ja markkinatietoa Kazakstanista

Kazakstanin pinta-ala on 2.700.000 km² ja asukasmäärä on 18,2 milj. asukasta. Maa on harvaan asuttu, välimatkat ovat todella pitkiä ja kaupungistuminen voimakasta. Kazakstanin asukasmäärältään suurimpia kaupunkeja ovat: Almaty 1,703,481, Astana 835,153, Karagandy 451,800, Shymkent 414,032 ja Taraz 358,153. Rajanaapureina Kazakstanilla ovat Venäjä, Kiina, Kirgisia, Turkmenistan ja Uzbekistan.

Kazakstanin pääkaupunki on ollut vuodesta 1998 Astana, jonne pääkaupunkia perustettaessa siirrettiin koko valtionhallinto. Entinen pääkaupunki, etelässä sijaitseva Almaty, on edelleen tärkeä liike-elämän keskus.

Kuvassa Astanan pilvenpiirtäjiä

Kazakstan on Keski-Aasian merkittävin talous, ostovoimakorjattu BKT 24 200 USD/capita (IMF 2014). Maan talous on ollut melko voimakkaassa kasvussa, vaikka kasvuvauhti onkin hidastunut viime aikoina. BKT:n kasvu oli vuonna 2013 +6 % ja vuonna 2014 +4,3 %. Vuoden 2016 talouskasvun arvioidaan olevan noin yhden prosentin tietämissä, mutta paljon riippuu öljyn hinnan kehityksestä.

Maan talous perustuu pitkälti öljyn- ja kaasuntuotantoon. Viennistä 60 % ja budjettituloista n. 40 % tulee öljystä ja kaasusta. Muita tärkeitä tuotantoaloja ovat erilaiset kaivannaiset ja mineraalit. Kazakstanissa on maailman kuudenneksi suurimmat mineraalivarat. Tärkeimmät tuotteet ovat öljy, kaasu, kivihiili ja uraani. Kazakstanin energiavarat ja strateginen sijainti kauttakulkumaana kiinnostavat Venäjää, Kiinaa, EU:ta ja Yhdysvaltoja.

Kazakstan näkee suhteet Venäjään strategisena kumppanuutena. Maailmanlaajuinen ja alueellinen talouskriisi aiheuttaa haasteita Kazakstanin taloudelle. Lisäksi EU:n ja Venäjän toisilleen asettamat sanktiot ovat asettaneet Kazakstanin hankalaan välikäteen. Maa on altis öljyn ja muiden raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen heilahtelulle. Tenge päästettiin kelloon 20.8.2015 ja sen jälkeen tenge on jatkanut devalvoitumistaan. Toukokuussa 2016 sen vaihtokurssi dollariin oli pudonnut 330 tengeen.

Venäjän ja Kiinan taloustilanne heijastuu myös Kazakstaniin, koska kaupankäynti maiden välillä on ollut vilkasta. Taistelussaan talouden dollarisaatiota vastaan Kazakstanin hallitus on kieltänyt helmikuun alusta alkaen hintojen asettamisen muissa valuutoissa kuin tengeissä. Laki koskee niin tavaroita, palveluita kuin kiinteitäkin omaisuutta. Kazakstania kehitetään valtiojohdon taholta suunnitelmallisesti. Painopisteinä ovat koulutuksen lisääminen ja vihreä talous, kärkenä on energiatehokkuus. Maa on panostanut voimakkaasti infrastruktuurin rakentamiseen. Isossa roolissa on ollut Kiina-yhteistyön lisääminen perinteisen Venäjä-sidonnaisuuden lisäksi. Maa on Euraasian talousliiton jäsen vuodesta 2015 jolloin se hyväksyttiin myös WTO:n jäseneksi. Maan talous perustuu pitkälti öljyn- ja kaasuntuotantoon. Viennistä 60 % ja budjettituloista n. 40 % tulee öljystä ja kaasusta. Muita tärkeitä tuotantoaloja ovat erilaiset kaivannaiset ja mineraalit (maailman 6. suurimmat varat). Tärkeimmät tuotteet ovat öljy, kaasu, kivihili ja uraani. Kazakstanin energiavarat ja strateginen sijainti kauttakulkumaana kiinnostavat Venäjää, Kiinaa, EU:ta ja Yhdysvaltoja.

Kazakstanissa on useita kehittämissuunnitelmia maan modernisoimiseksi:

- Kazakstanin 2050 Strategia
- Kazakstanin Strategia liittymisestä maailman 30 kehittyneimmän maan joukkoon
- Kazakstanin Strategia Vihreään Talouteen siirtymisestä
- Toimenpidesuunnitelma Kazakstanin siirtymiseksi Vihreään talouteen 2013 – 2020
- Kazakstanin Energiasektorin kehittämissuunnitelma vuoteen 2030
- Laki Energiatehokkuudesta
- Energiansäästöohjelma vuoteen 2020
- Presidentin ohjelmat "100 Askelta" ja "50 askelta" ovat talousohjelmia

Kaikilla sektoreilla ohjelmien pääpaino on koulutuksessa ja vihreässä taloudessa.

Taloudellisen kriisin ja öljyn maailmanmarkkinahinnan laskun vuoksi v. 2014 - 2017 valtio ohjaa öljyvararahastoista elvytysrahaa mm. pk-yrityksille ja pankkisektorille yhteensä noin 10 mrd. euroa.

Kazakstan on saanut järjestettäväkseen EXPO 2017 - maailmannäyttelyn Astanassa.

Havainnekuva Astana EXPO 2017 tulevista näyttelytiloista

Näyttelyn rakentaminen alkoi huhtikuussa 2015 ja alue valmistuu v. 2016 lopussa. Näyttelyyn odotetaan osallistuvan noin 100 maata eri puolilta maailmaa. Astanaan rakennetaan kokonaan uusi kaupunginosa. Suunnitelmana on, että maailmannäyttelyn jälkeen alue valtavine rakennelmineen toimii kansainvälisenä finanssikeskuksena.

Myös Suomi on päättänyt osallistua 10.6. – 10.9.2017 Astana EXPO 2017 – maailmannäyttelyyn. Suomi esittelee näyttelyssä energiaosaamistaan.

Elinkeinoministeri Olli Rehn ja ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Lenita Toivakka pitävät osallistumispäätöstä vahvana kädenojennuksena suomalaisille energia-alan yrityksille ja energiatehokkuudelle. Astanan maailmannäyttely järjestetään Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuonna, ja siihen osallistuminen vahvistaa jo ennestään myönteistä Suomi-kuvaa Keski-Aasiassa.

Suomi on energiaosaamisen, energiatehokkuuden ja puhtaiden ratkaisujen (cleantech) johtavia maita maailmassa. Astana EXPO:n Suomen paviljongissa esitellään tätä osaamista. Monia suomalaisia energiayrityksiä toimii jo Kazakstanissa ja toivomme myös uusien yritysten kiinnostuvan Keski-Aasian markkinoista, sanoo ministeri Rehn.

Suomen osallistuminen maailmannäyttelyyn on tärkeä jatko Team Finland- ja muulle vienninedistämistyöllemme Kazakstanissa. Energia-, cleantech ja opetussektori ovat alueita, joissa yhteistyö on kasvanut nopeasti, mutta potentiaalia on vielä paljon hyödyntämättä. Kazakstan lähialueineen tarjoaa yrityksillemme uusia nousevia markkinoita.

Suomella tulee olemaan oma noin 400 neliön paviljonki erinomaisella paikalla samassa rakennuksessa Britannian, Italian, Liettuan ja Unkarin kanssa.

Astana EXPO 2017 maailmannäyttelyn verkkosivut [<https://expo2017astana.com/en/>]
http://www.tem.fi/yritykset/tiedotteet_yritykset?89508_m=120543

Kazakstanin metsäsektori

Kazakstanin pinta-alasta noin 10,6 % on metsää. Pääosin metsät sijaitsevat maan pohjois-, itä- ja etelärajoilla. Maan keskiosat ovat puutonta aavikkoa.

Suomalaisilla yrityksillä ja oppilaitoksilla olisi paljon annettavaa tieto-taidon viejinä samoin kuin nykyaikaisen, toimivan metsä- ja puunjalostusteknologian viennissä. Kazakstanissa metsä- ja puunjalostussektorin ongelmia ovat mm. puutteet metsänhoidossa kuten asiantuntijoiden vähäisyys, toimivan teknologian puuttuminen, jatkojalostuksen puutteet ja vähäinen tuotekehitys. Jatkojalostuksen haasteina ovat kotimaisten toimijoiden vähäinen määrä ja tästä johtuva suuri tuonnin määrä. Myös investointien vähäisyys ja metsäsektorin pienuus koetaan Kazakstanissa ongelmallisiksi. Kazakstanissa metsiä hallinnoivat valtaosin alueet ja maatalousministeriö. Puunjalostusteollisuus on melko pienimuotoista, käsittäen mm. sahatavaraa, hirsi- ja levytuotantoa sekä huonekaluteollisuutta. Puun jatkojalostuksen ongelmat ovat samantyyppisiä kuin koko metsäsektorilla: riittämätön valtion tuki, vähäiset investoinnit, metsävarojen tehoton hyödyntäminen, tuonnin suuri määrä ja teknisten asiantuntijoiden puute.

Metsät ovat osa Kazakstanin "vihreän talouden 2020 - ohjelmaa. Ohjelma pitää sisällään niin metsien käytön kuin suojelunkin tarpeet. Ohjelmassa suojelulla ja kestäväällä metsänhoidolla on erityinen painoarvo. Kazakstanissa on heikko vesitalous ja luonnonolosuhteet (aavikkotuulet) aiheuttavat metsille jatkuvan eroosion uhkan. Esimerkiksi pääkaupungin Astanan ympäristössä on tästä syystä erityinen puuntaimien istutusohjelma kaupungin suojaamiseksi voimakkailta tuuilta.

Ohjelmassa on määritelty tavoitteet ja toimenpiteet Kazakstanin metsä- ja puunjalostussektorin kilpailukyvyyn parantamiseksi. Näitä ovat mm. kansainvälisten puutavaran sertifiointijärjestelmien (FSC ja PEFC) käyttöönotto, puunjalostusteollisuuden kehittäminen ja mm. jalopuiden ja puujätteiden hyödyntäminen puunjalostusteollisuudessa. Tavoitteisiin on tarkoitettu päästä verotuksellisin keinoin, metsänhoitomaksuja pienentämällä ja tukemalla investointeja esimerkiksi valtion lainoituksella metsäsektorille. Lisäksi tullaan tukemaan kuntien ja yritysten puun käyttöä energiantuotannossa. Ohjelmassa on tarkoitettu lisätä metsien hakkuusuunnitetta aina 50 %:lla vuoteen 2020 mennessä.

Metsäalan toimijoita Kazakstanissa:

<http://www.lesprom.com/en/members/countries/Kazakhstan/>

Kazakstanin metalliteollisuus

Kazakstanissa on voimakas kaivannaisteollisuus ja se tuottaa merkittävässä määrin erilaisia metalleja, kuten rautaa, kuparia, lyijyä, sinkkiä, kromia ja monia muita metalleja.

Kazakstanilla on 30 % maailman kromimalmi-, 25 % mangaani- ja 10 % rautamalmivarannoista. Uraanin ja kivihiilen tuotanto on myös merkittävää. Lähes kaikkia merkittäviä metalleja kaivetaan ja jalostetaan Kazakstanissa.

Itse kaivosten hyödyntämisessä suuryritykset ovat avainasemassa, mutta pk-yrityksillä tulee olemaan vahva osuus erilaisten palvelujen ja tiettyjen erityistuotteiden toimittajina. Tätä tukee myös hallituksen ohjelma kaivos- ja metallurgisen teollisuuden kehittämiseksi, jossa erityisesti mainitaan pk-yritysten merkittävä rooli alan kehittämisessä.

Kaivos- ja metalliteollisuus on yksi dynaamisimmin kehittyvistä teollisuudenaloista Kazakstanissa. Investoinneissa se on myös priorisoitujen sektoreiden listalla. Investoijat voivat saada tulli- ja verohelpotuksia sekä valtion tukea kehittäessään tai investoidessaan uuteen teknologiaan. Uusien investointilainsäädösten mukaisesti yrityksillä, jotka investoivat priorisoiduille sektoreille, kuten metallialalle, saavat oikeuden tiettyihin verovapautuksiin ja investointiin liittyvien tuontituotteiden tulleille.

Useat suomalaiset alan yritykset (esim. Outotec ja Metso suurimpina) ovat etabloituneet Kazakstaniin ja tekevät yhteistyötä paikallisten kaivosalan yritysten kanssa (kuten Tauken Samruk ja Norilski Nickel). Esimerkiksi vaasalainen yritys VEO Group Oy on aloittanut yhteistyön Special Economic Zone "Seaport Aktau" kanssa rakentaakseen yhteisyrityksen, jolla rakennetaan energiaa säästävää sähköntuotantoa osiin Kazakstania.

Suurimmat Kazakstanin kaivos- ja metallurgia-alan yritykset löytyvät Eurasian Resources Groupista:

- ERG (Eurasian Resources Group) <https://www.erg.kz/en>, joka on omistanut vuodesta 2013 alkaen myös ENRC PLC (Eurasian Natural Resources Corporation) -yhtiön. ERG Groupin alla toimii suuri määrä erilaisia ja erikokoisia metallialan yrityksiä.
- KAZ Minerals on yhtiörpäs, joiden toiminta kattaa kaikki vaiheet malmintuotannosta kaupalliseen metallituoteteollisuuteen. Ensisijaisesti yritys toimii kuparin tuotannossa ja myynnissä. Kuparin tuotantodivisioona tuottaa sivutuotteina suuria määriä muita metalleja, kuten sinkkiä, hopeaa ja kultaa.
- Kazzinc LLP on sinkin tuottaja, jolla on myös merkittävää kuparin, jalometallien ja lyijyn tuotantoa.
- ArcelorMittal Temirtau JSC on kaivos- ja metallurgisen alan yritys, joka on integroinut kaivos- ja metallurgiseen toimintaansa kivihiilen, rautamalmin ja energiantuotannon.

- Kazatomprom on kansallinen toimija, joka toimii Kazakstanin uraanin ja sen yhdisteiden viejänä, ydinpolttoaineen tuottajana ydinvoimaloille, erikoislaitteiden ja teknologioiden sekä kaksikäyttötuotteiden materiaalien valmistajana.
- Bogatyr Komir LLP on suurin kehittyvä yritys Kazakstanissa kivihiilen tuotannossa. Yhtiö tuottaa 70 % Kazakstanin suurimman avohiililouhoksen Ekibastuzin kivihiilestä
- Muita suuria metallialan yrityksiä ovat Ust-Kamenogorsk Titanium-Magnum Integrated Plant JSC, Temirtau Electrometallurgical Integrated Plant LLP, Taraz Metallurgical Integrated Plant LLP ja KSPSteel LLP.

Suuryritykset tekevät jatkuvasti valtion kehittämisohjelmien mukaisia, suuria infrastruktuurihankkeita, joihin hankkeisiin ne hakevat nykyaikaista teknologiaa omaavia ulkomaisia yhteistyökumppaneita.

Kazakstanissa on vahva yksimielisyys siitä, että metallisektorilla tulee tukea ja kehittää aktiivisesti tarvittavien komponenttien ja palvelujen saamiseen paikan päällä nykyisen tuontikäytännön sijaan. Tätä varten maahan tarvitaan lukuisa joukko pk-yrityksiä ja mahdollisuuksien mukaan tulee maahan saada sijoittumaan myös ulkomaisia, korkean teknologian omaavia toimijoita.

Alan suurin tapahtuma on AMM eli Kansainvälinen Vuoriteollisuuskongressi ja -näyttely, joka järjestetään vuosittain Astanassa. Kongressissa on paitsi keskustelutilaisuuksia ja seminaareja, myös yrityksille mahdollisuus käydä B2B ja B2G neuvotteluja. Tasavallan hallinnon tapaamiset tällaisissa tilaisuuksissa ovat avainasemassa yhteistyön käynnistämiseksi yritysten kesken. Lisätietoja on linkissä <http://www.amm.kz/en/>

Hyvinvointi-terveys- ja hoivapalvelut (ml. teknologia)

Terveysteknologia on alue, joka kiinnostaa sekä Suomea että Kazakstania ja jossa Suomella on paljon tarjottavaa.

Terveydenhuollon ja sosiaalisen kehityksen ministeriö vastaa terveydenhuoltoalasta Kazakstanissa, sekä julkisesta että yksityisestä palvelusta.

Kazakstanissa on toteutettu vuosina 2011 - 2015 "Salamatty Kazakstan" valtion terveydenalan kehittämisohjelmaa. Kansainvälisten asiantuntijoiden arvioiden mukaan ohjelmalla on saatu hyviä tuloksia, terveydenhuollon hallintoa ja rahoitusta on parannettu ja terveys-epidemiologiset palvelut saatu toimimaan. Ohjelman avulla harvaan asutuilla alueilla on avattu uusia sairaanhoidon yksiköitä ja diabetes-keskuksia sekä toimitettu niihin nykyaikaisia laitteita ja teknologiaa. Vuosille 2016 - 2020 on hyväksytty "Densaylyk" -terveysohjelma, jolla pyritään edelleen parantamaan hallintoa ja rahoitusta terveydenhoidon sektorilla sekä lisäämään elinajanodotetta, maan tavoitteena on saavuttaa 73 vuoden elinajanodote.

Maassa on otettu käyttöön kansallinen terveysohjelmajärjestelmä, jossa yksityiset klinikat joutuvat tekemään tietyn määrän veloitusetta terveydenhoitoa. Yleinen käsitys on, että yksityisten klinikoiden hoito ja palvelut asiakkaille ovat korkeatasoisemmat kuin valtion klinikoilla.

Kazakstanissa on jo joitakin toimijoita tällä sektorilla myös Suomesta. Yhteistyössä Kazakstanin terveydenhuoltoministeriön kanssa Jyväskylän ja Lahden ammattikorkeakoulut kehittävät hoitotyön koulutusta vuosina 2016 - 2019. Mm. hammashoitola Medident Oy myy laadukkaita terveydenhuoltoalan laitteita Kazakstaniin ja Labquality Oy tarjoaa ulkoisia laadunarviointipalveluja ja laboratorioden sisäistä laadunvalvontaa.

Lääketieteellisten laitteiden tuonnista ei ole olemassa julkista tietoa, mutta tietoa on yrityksistä, jotka työskentelevät alalla. Myös käytettävistä laitteista on kuvauksia saatavilla, mutta tietoa valmistajista ei ole.

Kazakstanilaiset käyvät hoitopalveluissa myös ulkomailla. Näihin hoitoihin kazakstanilaiset käyttävät noin 200 miljoonaa dollaria vuodessa. Varakkaammat käyvät hoidoissa Yhdysvalloissa ja Saksassa. Valtion kiintiön turvin on ollut mahdollista käydä Länsi-Euroopassa, Israelissa, Venäjällä ja Valko-Venäjällä. Valtion kiintiön saaminen ulkomaisiin hoitoihin on kuitenkin vuoden 2013 jälkeen vaikeutunut, koska ministeriö on todennut kotimaisen sairaanhoidon kehittymisen myötä olevan vähemmän tarvetta ulkomailla tehtäviin hoitoihin.

Kazakstanissa on tällä hetkellä 49 valtiollista ja 9 yksityistä vanhainkotiä. Vanhainkodit eivät ole Kazakstanissa suosittuja johtuen perinteestä, että lapset asuvat yhdessä vanhempiensa kanssa samassa taloudessa. Ongelmana ovat myös ammattihenkilöstön puute sekä riittämätön koulutus erityisesti vanhustyössä ja vammaisten hoitotyössä.